

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 14-18 jaar, 18+
- Geschikt voor: bovenbouw voortgezet onderwijs, MBO
- Tijd: 50 minuten
- Vakgebied: Burgerschap, Mediawijsheid, Maatschappijleer
- Kernbegrippen: framing, beeldvorming, privacy, veiligheid

Beeldmacht

Het is een uit Amerika overgewaaid fenomeen: burgers die politieoptredens filmen met hun mobiele telefoon. Omgekeerd filmt de politie diezelfde burgers met bodycams en drones. In de documentaire Beeldmacht onderzoekt regisseur Juul Op den Kamp waarom er wordt gefilmd en wat de gevolgen zijn voor de verhouding tussen burgers en politie. Dragen beeldopnamen bij aan transparantie en een gedeelde werkelijkheid of zorgen ze juist voor toenemend wantrouwen en polarisatie?

Opbouw les

Deze les bestaat uit het bekijken van de [korte documentaire](#) (20 minuten). Na het kijken van de video gaan leerlingen/studenten individueel aan de slag met verdiepingvragen. Vervolgens kan er een verwerkingsopdracht naar keuze uitgevoerd worden, zoals het klassikale rollenspel of een rollenspel in duo's. Jezelf verplaatsen in iemand anders en de belangen van verschillende partijen staan bij deze opdracht centraal.

Verdiepingvragen (na de video)

- 1) Waarom filmen mensen agenten op straat?
- 2) Waarom delen mensen de video's waarin politie is gefilmd op sociale media?
- 3) Vind jij dat hier sprake is van framing? Waarom wel/niet?
- 4) Zou jij zelf de politie filmen? Waarom wel of niet?
- 5) Waarom maakt de politie gebruik van een bodycam?
- 6) Wat vind jij van het filmen van burgers met een bodycam?
- 7) Waarom maakt de politie gebruik van dronebeelden?
- 8) Wat vind jij van het filmen van burgers met dronebeelden?

10 min

Bespreek de antwoorden kort.

Tip: Bekijk samen met de leerlingen/studenten [deze video](#) over framing voordat ze aan de slag gaan met de verdiepingvragen.

Publieke opinie: De publieke opinie is de mening van verschillende mensen samen over een bepaald onderwerp. Een publieke opinie is belangrijk bij bijvoorbeeld de verkiezingen of discussies over het klimaat of discriminatie.

Beeldvorming in media: Mediaberichten kunnen sturend – of zelfs leidend – worden. De publieke opinie wordt dan bepaald door de manier waarop nieuws wordt gebracht, zowel qua inhoud als vorm. Het is belangrijk om je te verdiepen in de verschillende opvattingen en de manier waarop je berichten interpreteert (Bron: mediawijsheid.nl)

Framing: De woorden en beelden die je kiest om iets te omschrijven, bepalen hoe je verhaal overkomt. Dit wordt framing genoemd. Framing komt ook voor in de media, in [deze video](#) wordt uitgelegd wat framing inhoudt en hoe je kritisch kan blijven op de informatie die we tot ons nemen.

Polarisatie: in een proces waarbij de samenleving steeds verdeelder wordt. Het ‘met zijn allen’ gevoel verandert steeds meer in wij-zij-denken. Verschillen tussen groepen in de samenleving worden groter, waardoor deze groepen steeds meer tegenover elkaar komen te staan. Polarisatie komt voor in de samenleving op verschillende vlakken, bijvoorbeeld op (social)media, in een buurt, op een school of op de werkvloer (bron: [Kennisplatform inclusief samenleven](#)).

Keuzeopdrachten (na de video)

→ Optie 1: Klassikaal rollenspel

20 min

Nodig vier leerlingen/studenten uit die voorin de klas met elkaar in gesprek gaan over onderstaande casussen. De leerlingen/studenten krijgen elk een rol aangewezen gebaseerd op de film:

- De mensenrechtenactivist:
Iemand die werkzaam is bij een mensenrechtenorganisatie (strijdt voor gelijke rechten);
- De filmende burger:
Iemand die mensen oproept om contact met politie te filmen (om eventueel wangedrag in beeld te brengen);
- De wijkagent:
Iemand die werkzaam als wijkagent (en probeert orde en veiligheid te bewaren);
- De communicatieadviseur:
Iemand die werkt op de communicatieafdeling van de politie (en streeft naar een positief imago van de politie).

De rest van de klas doet mee door vragen te bedenken om het gesprek goed te laten verlopen. Wanneer iemand iets wil inbrengen, mag diegene zijn of haar hand opsteken. De docent legt het gesprek stil en de vraag kan gesteld worden aan een van de rollen. Brei na 15 minuten een einde aan het gesprek en neem de overige tijd om het gesprek na te bespreken.

→ **Optie 2: Duo rollenspel**

20 min

In dit onderdeel gaan duo's met elkaar in gesprek over verschillende casussen vanuit een aangewezen rol. Voordat zij het gesprek aangaan kiezen zij beide een rol uit onderstaande rollen:

- De mensenrechtenactivist:
Iemand die werkzaam is bij een mensenrechtenorganisatie (en strijdt voor gelijke rechten en tegen geweld);
- De filmende burger:
Iemand die mensen oproept om contact met politie te filmen (om eventueel wangedrag in beeld te brengen);
- De wijkagent:
Iemand die werkzaam als wijkagent (en probeert orde en veiligheid te bewaren);
- De communicatieadviseur:
Iemand die werkt op de communicatieafdeling van de politie (en streeft naar een positief imago van de politie).

Elke 3 minuten verschijnt er een nieuwe situatie op het bord. In die tijd gaan de duo's met elkaar in gesprek vanuit het belang van hun aangenomen rol. Na het bespreken van de vier casussen bespreken zij het klassikaal na. Onderstaande vragen kunnen helpen bij de nabespreking.

Voorbeeldvragen:

- Over welke situatie verschillen jullie het meest van mening?
- Waar lopen jullie tegenaan?
- Over welke situatie zijn jullie het met elkaar eens?
- Waar zijn jullie het over eens in deze situatie?

Casussen

Je kan ervoor kiezen om de casussen voor te lezen, of te laten zien op het digibord. Download [HIER](#) de PowerPoint met de casussen.

Casus 1:

Wijkagent Onno heeft steeds vaker te maken met mensen die hem filmen. Het irriteert hem. Op een avond ziet hij burger Jan een ruzie beginnen op straat. Wanneer hij Jan hierop aanspreekt, geeft Jan aan niet met Onno in gesprek te willen gaan zonder hem te filmen. Moet agent Onno toestaan dat burger Jan hem filmt? Moet Onno met Jan in gesprek gaan op camera? Waarom wel/niet? Hoe moet Onno omgaan met deze filmende burgers?

Casus 2:

Om de agent te beschermen en eventueel bewijs te verzamelen voor een vervolging van de burger kan een agent ervoor kiezen om opnames te maken met de bodycam. Dit betekent dat het werk van de politie alleen gefilmd wordt als de agent hiervoor kiest. Daarnaast hebben burgers geen toegang tot de beelden van de bodycam. De mensenrechtenactivist vindt dat burgers ook toegang moeten krijgen tot deze beelden. Moet het werk van de politie altijd gefilmd en gedeeld worden met burgers? Waarom wel/niet?

Casus 3:

Eva is communicatieadviseur van de politie. Ze zet drones in om protesten te filmen en met beelden te laten zien wat er gebeurt als een protest uit de hand loopt. Zo hoopt ze mensen ervan bewust te maken dat beelden op sociale media niet het hele verhaal vertellen. Zou de politie vaker dronebeelden moeten maken? Waarom wel/niet?

Casus 4:

Agent Onno en communicatieadviseur Eva waarschuwen voor mogelijke terughoudendheid van de politie wanneer zij steeds regelmatig gefilmd worden. Een nadeel daarvan is dat de politie hun werk minder goed zal uitvoeren. Denken jullie dat Nederland minder veilig wordt wanneer de politie zich terughoudender opstelt? Waarom wel/niet?

Extra verdieping

Argos Medialogica onderzocht de invloed van het filmen van politieoptreden. In '[Politiegeweld in Beeld](#)' vindt u extra verdieping over het onderwerp waarin de beeldenstrijd rond het politiegeweld tijdens de coronaprotesten in beeld wordt gebracht. Wat betekent deze beeldenstroom voor het imago van de politie? En met welk doel worden de beelden online verspreid?

Argos Medialogica schreef het artikel [Filmen en terugfilmen: de agent als figurant en regisseur](#). Dit artikel gaat in op de bodycam als hulpmiddel van de politie. Want welke rol spelen bodycambeelden in de beeldvorming rondom de politie? En wat is het effect van bodycams op het gedrag van agenten die ze dragen en de burgers met wie deze agenten in aanraking komen?

Op de website van [Netwerk Mediawijsheid](#) vind je verdieping over beeldvorming en nepnieuws. Bijvoorbeeld informatie over deepfakes, sluikreclame en de invloed van de media op je eigen opinie.

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!